

SADRŽAJ

Prvi deo

RASTENJE I RAZVOJ

	Strana
Intrauterini razvoj — — — — — — — — — — — — — — — —	1
Urođene malformacije i anomalije — — — — — — — — — — — — — —	4
Rubeola 4 — Parotitis epidemica 4 — Morbili 5 — Tokso- plazmoza 5 — Lues congenita 5 — Endokrini faktori 5 — Fizički faktori 5 — Hemijski faktori 5	
Postnatalno rastenje — — — — — — — — — — — — — — — —	5
Karakteristike rastenja — — — — — — — — — — — — — — — —	7
Težina —	7
Početni gubitak težine 7	
Dužina —	11
Skelet —	15
Glava —	17
Zubi —	18
Grudni koš i kičmeni stub — — — — — — — — — — — — — — — —	20
Grudni koš 20 — Kičmeni stub 20	
Abdomen i pelvis —	20
Ekstremiteti —	21
Koža i potkožna tkiva —	21
Turgor 21 — Elastičnost 21 — Adipozni panikulus 22	
Digestivni sistem —	24
Jetra —	24
Žučna kesica 24	
Pankreas —	24
Respiratorni sistem —	25
Srce —	25
Urinarni sistem —	26
Ureteri 26 — Mokraćna bešika 26 — Uretra 26	
Mokraća —	27
Limfoidni organi —	29
Tonsile 29 — Limfne žlezde 29 — Slezina 29 — Timus 29	
Endokrine žlezde —	29
Tireoidna žlezda 29 — Nadbubrežne žlezde 29 — Hipofiza 30 — Langerhans-ova ostrvca 30 — Paratireoidne žlezde 30 — Laktacija kod novorođenčeta 30	
Nervni sistem —	30
Morr-ov refleks 30 — Refleks prihvatanja 31 — Dominantni refleksi 31 — Tonički refleks vrata 31 — Tetivni refleksi 31 — Površni refleksi 31 — Koordinisani refleksi 35	
Čula —	32
Čulo vida 32 — Čulo sluha 32 — Kožna čula 32 — Čulo ukusa 33 — Čulo mirisa 33	

Neuromuskularni i psihički razvoj — — — — —	33
Krv — — — — —	36
Eritrociti 37 — Hemoglobin 37 — Leukociti 38	
Temperatura tela — — — — —	39
Imunitet — — — — —	43
Razvoj i rastenje nedonoščeta — — — — —	45
Termoregulacija 46 — Disanje 46 — Nervni sistem 46 — Kardio-vaskularni sistem 46	
Krv — — — — —	47
Eritrociti 47 — Hemoglobin 47 — Leukociti 47 — Proteini 47 — Fiziološka hipoprotrombinemija 48 — Digestivni trakt 48 — Digestivni kapacitet 48 — Nutricione potrebe 48 — Jetra 48 — Urinarni trakt 48 — Acido-bazna ravnoteža 48 — Homeostaza 49 — Imunitet 49 — Rastenje 49	

Drugi deo

NUTRICIONE POTREBE

Energetske potrebe — — — — —	51
Energetska vrednost hrane 51	
Bazalni metabolizam — — — — —	52
Specifično dinamičko dejstvo hrane — — — — —	54
Neiskorišćeni deo hrane — — — — —	54
Mišićna aktivnost — — — — —	55
Rastenje — — — — —	55
Celokupne kalorijske potrebe — — — — —	56
Pirquet-ov NEM-sistem ishrane — — — — —	60
Kvalitativne potrebe — — — — —	62
Hranljive materije — — — — —	62
Proteini — — — — —	62
Prosti protein 62 — Složeni proteini 62 — Hidroliza proteina 63 — Potrebe za proteinima 64	
Ugljeni hidrati — — — — —	65
Monosaharidi 66 — Disaharidi 66 — Polisaharidi 67	
Nesvarljivi ugljeni hidrati — — — — —	69
Lipidi — — — — —	69
Obični lipidi 70 — Steroli 70 — Fosfolipidi (fosfatidi) 70 — Glikolipidi 70 — Ugljovodonici 70	
Mineralne supstancije — — — — —	73
Kalcijum — — — — —	74
Magnezijum — — — — —	76
Fosfor — — — — —	76
Natrijum i hlor — — — — —	78
Kalijum — — — — —	79
Sumpor — — — — —	80
Gvožđe — — — — —	80
Jod — — — — —	82
Bakar — — — — —	83
Cink — — — — —	83
Fluor — — — — —	83
Mangan — — — — —	84
Kobalt — — — — —	84
Voda — — — — —	85
Funkcije vode 85 — Poreklo vode 85 — Raspodela vode 85 — Hemijska struktura telesnih tečnosti 86 — Promet vode 87 — Eliminacija vode 87 — Retencija vode 90 — Potrebe za vodom 91 — Nedovoljan unos vode 93 — Prekomeran unos vode 93 — Izvori vode 93	

Acido-bazna ravnoteža	94
Regulatori acido-bazne ravnoteže	94
Tamponske supstancije	94
Bikarbonatni sistem 94 — Fosfatni sistem 95	
Visceralni regulatori	95
Pluća 95 — Bubrezi 95 — Digestivni trakt 95	
Poremećaji acido-bazne ravnoteže	96
Vitamini	97
Vitamini A i karoteni	98
Kompleks vitamina B	102
Thiamin	102
Riboflavin	104
Niacin	105
Pyridoxin (vitamin B ₆)	103
Folna kiselina	107
Pantotenska kiselina	103
Cholin	103
Biotin	109
Vitamin B ₁₂	109
Inositol	110
Para-amino-benzojeva kiselina	111
Vitamin C	112
Vitamin D	114
Vitamin E	118
Vitamin K	120
Vitamin P	121
Vitamin T (Goetsch)	121

Treći deo

ANATOMSKE I FIZIOLOŠKE OSOBNOSTI DIGESTIVNOG TRAKTA U ODOJČETA

Opšta razmatranja	123
Usta	124
Anatomske osobnosti	124
Akt sisanja	125
Žvakanje	128
Salivarna digestija	129
Anatomske osobnosti ždrela i jednjaka	130
Akt gutanja	130
Želudac	131
Anatomske osobnosti želuca	131
Želudačni motilitet	134
Gastro-ezofagealni refluks u novorođenčeta 137	
Želudačna digestija	137
Želudačni sok	137
Hlorovodonična kiselina 137 — Chymosin 138 — Pepsin 139	
— Cathepsin 139 — Lipaza 139	
Creva	140
Anatomske osobnosti creva	140
Tanko crevo 140 — Debelo crevo 141	
Motilitet creva	141
Pokreti tankog creva 141 — Pokreti kolona 142 — Peristaltička aktivnost digestivnog trakta 142 — Defekacija 143	
Digestivni procesi u crevima	143
Pankreasna sekrecija	143
Trypsin 143 — Lipaza 144 — Amilaza 144 — Maltaza 144	
Žuč	144
Žučne kiseline 144 — Žučni pigmenti 144	

	Strana
Succus entericus — — — — — — — — — — — — — —	145
Enzimi koji razlažu ugljene hidrate 145 — Proteolitički enzimi 145	
Digestija u crevima — — — — — — — — — — — — — —	145
Digestija proteina 146 — Digestija ugljenih hidrata 146 — Digestija masti 147	
Digestija u debelom crevu — — — — — — — — — — — — — —	147
Celuloza — — — — — — — — — — — — — —	147
Apsorpcija hrane — — — — — — — — — — — — — —	148
Apsorpcija proteina 148 — Apsorpcija ugljenih hidrata 148 — Apsorpcija lipida 149 — Apsorpcija vode i neorganskih sastojaka hrane 149	
Apsorpcija iz debelog creva — — — — — — — — — — — — — —	150
Bakteriologija digestivnog trakta — — — — — — — — — — — — — —	150
Bakterijska invazija digestivnog trakta novorođenčeta 150 — Crevna flora u dojenog odojčeta 151 — Crevna flora u veštački hranjenog odojčeta 152	
Raspadela bakterija 153	
Hemijske promene u crevnoj sredini kao posledica aktivnosti bakterija Izazivači vrenja 155 — Izazivači truljenja 155	155
Bakterijsko dekomponovanje hrane — — — — — — — — — — — — — —	155
Stolice u odojčeta — — — — — — — — — — — — — —	157
Mekonijum — — — — — — — — — — — — — —	157
Stolice u dojenog odojčeta — — — — — — — — — — — — — —	157
Stolice u veštački hranjenog odojčeta — — — — — — — — — — — — — —	158
Izgled stolice — — — — — — — — — — — — — —	158
Količina stolice — — — — — — — — — — — — — —	158
Konzistencija stolice — — — — — — — — — — — — — —	159
Boja stolice — — — — — — — — — — — — — —	159
Reakcija stolice — — — — — — — — — — — — — —	159
Broj stolica — — — — — — — — — — — — — —	160
Prolaženje hrane 160	
Hemijski sastav i sadržaj stolice — — — — — — — — — — — — — —	160
Voda 160 — Mineralne supstancije 160 — Masne supstancije 161 — Proteini 161 — Ugljeni hidrati 162 — Amilum 162 — Gromuljice 162 — Sluz 162 — Enzimi 162 — Krv 162 — Bakterije 162	
Laboratorijski pregledi stolice — — — — — — — — — — — — — —	163
Mikroskopski pregled 163 — Hemijski pregled 163 — Bakteriološki pregled 163	
Direktni pregledi stolice — — — — — — — — — — — — — —	163

Četvrti deo

PRIRODNA ISHRANA ODOJČETA

Uvod — — — — — — — — — — — — — —	167
Osobine ženinog mleka 167 — Sterilnost majčinog mleka 167 — Digestibilitet ženinog mleka 167 — Praktična primena prirodne ishrane 167 — Digestivni poremećaji 168 — Nutricioni poremećaji 168 — Otpornost prema infekciji 168 — Mortalitet 168 — Psihološki faktori 168 — Ekonomski faktor 168 — Socijalni faktor 168	
Anatomija dojke — — — — — — — — — — — — — —	169
Koža dojke 170 — Areola 170 — Bradavica 170 — Adipozno tkivo 171 — Mlečna žlezda 171 — Krvni sudovi 171 — Limfni sudovi 172 — Nervi 172 — Anatomske osobenosti dojke za vreme trudnoće i u toku laktacije 173	
Fiziologija sekrecije mleka — — — — — — — — — — — — — —	173
Mamogeneza 173 — Laktogeneza 175 — Galaktopoeza 175	

Fiziologija podoja	— — — — —	177
Biohemija sekrecije mleka	— — — — —	178
Biosinteza laktoze	178 — Biosinteza proteina 178 — Biosinteza lipida 178	
Sastav i osobine ženinog mleka	— — — — —	179
Kolostrum	— — — — —	179
Osobine kolostruma	179 — Proteini 179 — Lipidi 180 — Ugljeni hidrati 180 — Neorganske supstancije 180 — Vitamini 181 — Kapljice masti 181 — Kolostralna telašca 181 — Leukociti 182 — Enzimi 182 — Antitela 183 — Namena kolostruma 183 — Kolostrobnno mleko u toku docnije laktacije 183	
Zrelo mleko	— — — — —	184
Specifična težina	184 — Proteini 185 — Nепroteinski azot 186 — Laktoza 186 — Mast 187 — Neorganske supstancije 189 — Tamponska vrednost 191 — Voda 191 — Vitamini 191 — Enzimi 193 — Laboratorijski pregledi ženinog mleka 195	
Bakteriologija ženinog mleka	— — — — —	196
Eliminacija lekova i toksičnih supstancija mlekom	— — — — —	197
Morfin	197 — Kodein 197 — Antibiotici 197 — Sulfonamidi 197 — Barbiturati 197 — Hloroform i etar 197 — Atropin 197 — Ergotin 197 — Dicumarol 197 — Radiojodin 198 — Kofein 198 — Laksativa 198 — Bromidi 198 — Jodidi 198 — Salicilati 198 — Gvožđe 198 — Arsenik, olovo i živa 198 — Nikotin 198 — Alkohol 198	
Kontraindikacije dojenju	— — — — —	198
Tuberkuloza	199 — Lues 199 — Malarija 199 — Puerperalna infekcija 199 — Bolesti bubrega 199 — Bolesti srca 200 — Bolesti jetre 200 — Diabetes mellitus 200 — Anemije 200 — Fetalna eritroblastozna 200 — Maligni tumori 200 — Bolesti nervnog sistema 200 — Opšte stanje zdravlja majke 200	
Antenatalno pripremanje majke za dojenje	— — — — —	201
Dojenje u prvim nedeljama	— — — — —	202
Tehnika dojenja	— — — — —	211
Podoj	— — — — —	211
Trajanje podoja	213	
Intervali između podoja	— — — — —	216
Broj podoja	217	
Dojenje blizanaca	— — — — —	221
Produkcija mleka	— — — — —	222
Količina mleka koju odojčice posisa	— — — — —	227
Nadzor dojenja	— — — — —	228
Mokrenje	229	
Dodavanje vitamina i druge hrane	— — — — —	229
Vitamin D	229 — Vitamin C 230 — Voće i povrće 230 — Žumance 231 — Voda 231	
Higijena majke koja doji	— — — — —	231
Ishrana dojilje	— — — — —	232
Proteini	233 — Mineralne soli 233 — Vitamini 234 — Mleko 234 — Buter 234 — Meso 234 — Jaje 234 — Povrće i voće 235 — Voda 235	
Trajanje laktacije	— — — — —	235
Poremećaji i teškoće u dojenju	— — — — —	239
Teškoće sa strane dojilje	— — — — —	239
Mehaničke i infekciozne komplikacije u dojenju	— — — — —	239
Zastojni mastitis	— — — — —	239
Ragade bradavice	— — — — —	241
Predohrana	242 — Lečenje ragada 243	
Laktacioni mastitis	— — — — —	245
Površni mastitis	— — — — —	246
Limfangitis dojke	— — — — —	247
Galaktoforitis	— — — — —	247

	Strana
Pravi akutni mastitis — — — — —	248
Akutni mastitis i dojenje — — — — —	250
Hipogalaktija — — — — —	252
Primarna hipogalaktija 252 — Sekundarna hipogalaktija 254	
Evaluacija mlečnosti dojke — — — — —	254
Lečenje hipogalaktije — — — — —	257
Ostale teškoće sa strane dojilje — — — — —	259
Oblik dojke 259 — Atrofija dojke 259 — Displazija bradavice 259 — Hiperestezija bradavice 261 — Krvavljenje iz bradavice 261 — Ekcem dojke 261 — Anatomska asimetrija dojke 262 — Galaktoreja 262 — Menstruacija 263 — Nova trudnoća 263 — Akutna infektivna oboljenja 263 — Zaposlenost majke 265 — Teškoće sa majkom 265	
Teškoće sa strane odojčeta — — — — —	265
Fetalna eritroblastozna 265 — Porodajne traume 266 — Odsustvo refleksa sisanja 266 — Atelektaza pluća 266 — Opstrukcija nosa 266 — Kijavica 266 — Kongenitalna opstrukcija choanae 266 — Kongenitalne labio-bukalne malformacije 267 — Dete koje lenjo sisa 268 — Dete koje nespretno sisa — 268 — Dete koje odbija da sisa 269 — Dete koje prima samo jednu dojku 269 — Strah od dojke 269 — Akutne infekcije 270	
Kvalitativne modifikacije majčinog mleka — — — — —	270
Prehranjivanje — — — — —	271
Pothranjivanje — — — — —	273
Dete koje nedovoljno napreduje u težini — — — — —	276
Zeludačno-crevni poremećaji — — — — —	277
Proliv — — — — —	277
Inicijalni proliv u novorođenčeta 277 — Dispepsija 278 — Sekundarni proliv 280 — Proliv usled enteralne infekcije 280	
Regurgitacija — — — — —	281
Povraćanje — — — — —	281
Štucanje — — — — —	282
Količke i flatulencija — — — — —	283
Zatvor — — — — —	284
Mešovita ishrana — — — — —	284
Odbijanje — — — — —	290
Vreme odbijanja 290 — Postepeno odbijanje 291 — Naglo odbijanje 292 — Hrana 292	
Prekidi i ponovno uspostavljanje laktacije — — — — —	294
Ekspresija mleka iz dojke — — — — —	295
Ishrana ženinim mlekom — — — — —	298
Najamno dojenje — — — — —	298
Laktarijum — — — — —	300
Dodavanje vode 301 — Dodavanje kravljeg mleka 301 — Bakteriološka kontrola 302 — Metoda konzervisanja 302 — Pasterizacija 303 — Tindalizacija 303 — Sterilizacija 303 — Smrzavanje 303 — Prerada u prah 303	

Peti deo

VEŠTAČKA ISHRANA

Uvod — — — — —	305
Kravlje mleko — — — — —	306
Sastav i osobine kravljeg mleka — — — — —	306
Fizičke osobine 307 — Proteini 308 — Nепroteinski azot 309 — Lipidi 309 — Laktoza 310 — Mineralne supstancije 310 — Vitamini 311 — Tamponska vrednost 312 — Enzimi 312 —	

	Baktericidne osobine kravljeg mleka 313 — Antitela 313 — Promene u sastavu kravljeg mleka 313 — Strane supstancije 313 — Zloupotrebe 313	
Bakteriologija kravljeg mleka	— — — — —	314
	Bakterije koje proizvode mlečnu kiselinu 314 — Bakterije koje dekomponuju proteine 315 — Bakterije koje dekomponuju masti 315 — Bakterije koje izazivaju gasnu fermentaciju 315 — Štetni saprofiti 315 — Kvasci i gljivice 315 — Patogene klice 315	
Proizvodnja kravljeg mleka	— — — — —	316
	Zdravlje krave 316 — Zdravlje osobe koja proizvodi mleko 317 — Higijena krave 317 — Ishrana krave 317 — Muža krave 318 — Prenošenje mleka 318 — Bakteriološka kontrola mleka 318	
Uništavanje bakterija u mleku	— — — — —	319
	Pasterizacija mleka 320 — Kuvanje mleka 320 — Sterilizacija mleka 321 — Smrzavanje mleka 322	
Modifikacija kravljeg mleka	— — — — —	322
	Koagulacija mleka 323 — Tenzija koaguluma 323 — Zagrevanje mleka 324 — Dilucija mleka 324 — Acidifikacija mleka 325 — Alkalinizacija mleka 325 — Homogenizacija mleka 325 — Upotreba koloida 325	
Prerađeno mleko	— — — — —	325
	Homogenizovano mleko — — — — — 325	
	Evaporisano mleko — — — — — 326	
	Kondenzovano zaslađeno mleko — — — — — 323	
	Mleko u prahu — — — — — 328	
	Neobrano mleko u prahu 330 — Delimično obrano mleko u prahu 330 — Potpuno obrano mleko u prahu 330	
	Mešavine mleka u prahu i ugljenih hidrata — — — — — 332	
	Bifidogeno mleko u prahu 333	
	Humanizovano mleko u prahu — — — — — 333	
Kiselom mleko	— — — — —	334
	Biološki uskislo mleko — — — — — 335	
	Fermentisano neobrano mleko 335 — Mlačenica 335	
	Veštački zakiseljeno mleko — — — — — 336	
	Mleko zakiseljeno mlečnom kiselinom 336 — Mleko zakiseljeno limunskom kiselinom 337 — Mleko zakiseljeno sirćetnom kiselinom 337 — Zakiseljeno mleko u prahu 337	
Ostale preradevine	— — — — —	340
	Proteinsko mleko 340 — Preparati kazeina 340 — Hidrolizati proteina 340	
Mleko drugih sisara u ishrani odojčeta	— — — — —	340
	Kozje mleko 340 — Mleko od magarice 341 — Ovčije mleko 342 — Mleko od kobile 342 — Mleko od bivolice 342	
Tehnika veštačke ishrane	— — — — —	343
	Osnovni principi pri određivanju formula — — — — — 343	
	Kalorijski unos 344 — Proteini 344 — Ugljeni hidrati 344 — Lipidi 344 — Mineralne soli 345 — Voda 345 — Vitamini 345	
Sastavljanje formula	— — — — —	346
	Količina mleka 347 — Količina ugljenih hidrata 347 — Količina vode 347	
	Tehnika pripremanja mlečnih mešavina — — — — — 349	
	Broj i raspored obroka — — — — — 350	
	Tehnika hranjenja — — — — — 350	
Ishrana u drugom polugodu	— — — — —	352
Dodavanje vitamina i druge hrane	— — — — —	354
	Dodavanje vitamina D 354 — Dodavanje vitamina C 354 — Povrće 354 — Voće 354 — Jaje 355 — Brašnena hrana 355 — Meso 355	

	Strana
Pribor za hranjenje — — — — —	355
Bočica 355 — Sisaljka 356	
Nadzor veštačke ishrane — — — — —	356
Težina 356 — Unos hrane 357 — Stolica 357 — Pothranjiva- nje 358 — Prehranjivanje 359	
Lakši želudačno-crevni poremećaji — — — — —	360
Flatulencija 360 — Kolike 360 — Regurgitacije 361 — Po- vratanje 361 — Zatvor 361 — Izmenjene stolice 362	
Veštačka ishrana novorođenčeta — — — — —	362
1. Ishrana poluobranim mlekom u prahu 364 — 2. Ishrana neobranim mlekom u prahu 364 — 3. Ishrana prirodnim kravljim mlekom 365	
Ishrana bez mleka — — — — —	367
Ishrana deteta u drugoj godini — — — — —	368
Energetske potrebe 368 — Potrebe za proteinima 369 — Po- trebe za lipidima 369 — Potrebe za ugljenim hidratima 369 — Potrebe za mineralnim solima 369 — Potrebe za vitamini- nima 369 — Potrebe za vodom 369 — Izbor hrane 369 — Pri- premanje hrane 370 — Raspored obroka 370	
Navike u jelu — — — — —	371

Šesti deo

ISHRANA NEDONOŠČETA

Potrebe za hranom — — — — —	373
Energetske potrebe 373 — Potrebe za vodom 374 — Kvali- tativne potrebe 374	
Digestivne funkcije — — — — —	375
Izbor hrane — — — — —	376
Tehnika hranjenja — — — — —	377
Stavljanje na dojku 378 — Hranjenje iz bočice 379 — Hra- njenje kašičicom 380 — Hranjenje pipetom 380 — Hranjenje katetrom 381	
Postupak u prvim danima — — — — —	382
Primeri ishrane nedonoščeta — — — — —	383
Ishrana u prvoj nedelji po rođenju — — — — —	383
Nedonošče sa težinom na rođenju manjom od 1000 g 383 — Nedonošče sa težinom na rođenju od 1000—1250 g 383 — Ne- donošče sa težinom na rođenju od 1250—1500 g 383 — Nedo- nošče sa težinom na rođenju od 1500—1750 g 384 — Nedono- šče sa težinom na rođenju od 1750—2500 g 384	
Ishrana u drugoj nedelji po rođenju — — — — —	384
Ishrana od treće nedelje — — — — —	385
Ishrana od drugog meseca — — — — —	385
Veštačka ishrana 386	
Dodavanje vitamina i druge hrane — — — — —	387
Vitamin C 387 — Vitamin D 387 — Vitamin A 387 — Vitamini kompleksa B 387 — Gvožđe 387 — Ostali dodaci 387	
Nadzor ishrane nedonoščeta — — — — —	387
Proliv 388	

Sedmi deo

HRANA ZA ODOJČE I MALO DETE

Mleko — — — — —	391
Ugljeni hidrati — — — — —	391

	Strana
	Laktoza 392 — Saharoza 392 — Proizvodi hidrolize amiluma 392 — Dekstroza (glikoza) 393 — Skrobni sirup 393 — Slad 393 — Adaptirani alete-šećer 393 — Med 394 — Amilum 394
Voće	395
	Sokovi od voća 396
Povrće	397
	Voda 397 — Proteini 397 — Ugljeni hidrati 397 — Lipidi 397 — Mineralne soli 397 — Vitamini 397 — Kalorijska vrednost 397
Jaje	393
Meso	399
	Jetra 399 — Bubrež 400 — Riblje meso 400
Žitarice i brašnena hrana	400
	Zrno žita 400 — Pšenično brašno 402 — Griz 402 — Ječmeno brašno 402 — Pirinčano brašno 402 — Ovsene pahuljice 403 — Kukuruzno brašno 403 — Mekinje 403 — Industrijski preparati brašna 404
Buter	404
Sir	405
Voda	408
	Alimentarna methemoglobinemija usled ingestije bunarske vode — — — 409
Gotovljenje hrane	410
Uputstva za gotovljenje hrane	411
	Tej od kamilice 411 — Tej od šipkinja 411 — Ječmena (pirinčana, ovsena) voda 411 — Sok od voća i povrća 412 — Mleko u prahu 412 — Marriott-ovo veštački zakiseljeno mleko 412 — Kuvano voće 413 — Sirovo voće 413 — Kuvano povrće 413 — Sirovo povrće 414 — Kašica na vodi 415 — Preprženo brašno 415 — Kašica s mekinjama 415 — Mleko sa zaprškom od brašna i butera (Czerny-Klein-Schmidt) 415 — Mleko sa zaprškom od ulja i brašna 415 — Jaje 416 — Meso 416 — Kiselo mleko 417 — Jogurt 417 — Beli sir 417 — Suv kolač 417 — Prepečen hleb s mlekom 417
Konzervisana hrana	417
Indeks	419

SPISAK TABELA

	Strana
Tab. 1. — Porast u težini u odnosu na uzrast odojčeta	9
Tab. 2. — Približna težina normalnog odojčeta u odnosu na njegov uzrast	9
Tab. 3. — Dužina normalnog odojčeta u odnosu na njegov uzrast	12
Tab. 4. — Odnos težine i dužine normalnog odojčeta i malog deteta	13
Tab. 5. — Red prema kome se pojavljuju osifikacioni centri kod normalnog odojčeta i malog deteta	16
Tab. 6. — Obim glave odojčeta i deteta u drugoj godini	17
Tab. 7. — Obim grudnog koša u odojčeta i deteta u drugoj godini	20
Tab. 8. — Debljina adipoznog panikula kod jedne veće grupe zdrave i napredne odojčadi od šest meseci	23
Tab. 9. — Količina eliminisane mokraće za 24 časa u odnosu na uzrast odojčeta	27
Tab. 10. — Prosečne vrednosti u krvi normalnog odojčeta	39
Tab. 11. — Dužina i težina koja odgovara pojedinim razdobljima fetalnog života	49
Tab. 12. — Celokupan kalorijski utrošak odojčeta i njegova raspodela prema namenama	58
Tab. 13. — Celokupan kalorijski unos odojčeta u odnosu na njegov uzrast	59
Tab. 14. — Prosečne potrebe za vodom u normalnog i zdravog odojčeta	92
Tab. 15. — Unos i gubitak vode u normalnog odojčeta	92

Tab. 16. — Normalne vrednosti sastojaka krvi u odojčeta — — — — —	97
Tab. 17. — Osnovni sastojci kolostruma i tranzistornog mleka — — — — —	190
Tab. 18. — Sadržaj neorganskih supstancija u kolostrumu i tranzistornom mleku — — — — —	181
Tab. 19. — Osnovni sastojci ženinog mleka — — — — —	184
Tab. 20. — Sadržaj esencijelnih amino-kiselina u ženinom mleku — — — — —	185
Tab. 21. — Sadržaj neorganskih supstancija u ženinom mleku — — — — —	190
Tab. 22. — Sadržaj vitamina u ženinom mleku — — — — —	192
Tab. 23. — Granice u kojima mogu da se kreću dnevne količine mleka koje odojče posisa u prvoj nedelji po rođenju — — — — —	207
Tab. 24. — Količina posisanog mleka kad je pri svakom podoju ponuđena jedna ili obe dojke — — — — —	215
Tab. 25. — Individualne razlike u ukupnoj dnevnoj količini mleka kod 100 primipara — — — — —	224
Tab. 26. — Granice u kojima se kreće količina mleka koju odojče posisa u toku dana u odnosu na njegov uzrast — — — — —	227
Tab. 27. — Dnevne potrebe za osnovnim sastojcima hrane za vreme laktacije	234
Tab. 28. — Trajanje laktacije u Skoplju i okolnim selima — — — — —	236
Tab. 29. — Procenat odojčadi isključivo na prirodnoj ishrani u prvih šest meseci života — — — — —	237
Tab. 30. — Odnos između količine primljene tečnosti i količine mleka koja nedostaje — — — — —	285
Tab. 31. — Jedan primer privremenog pothranjivanja usled inicijalne hipogalaktije i odnos volumena posisanog mleka i primljene tečnosti u toku dana — — — — —	286
Tab. 32. — Razlika u sadržaju pojedinih sastojaka mleka kod sisara čije mleko dolazi u obzir za ishranu odojčeta — — — — —	306
Tab. 33. — Sadržaj proteina, pepela, kalcijuma i fosfora u mleku i vreme za koje novorođenče udvostruči težinu — — — — —	307
Tab. 34. — Upoređan sastav kravljeg i ženinog mleka — — — — —	308
Tab. 35. — Sadržaj amino-kiselina u ukupnom sadržaju proteina u ženinom i u kravljem mleku — — — — —	309
Tab. 36. — Prosečan sadržaj mineralnih sastojaka u kravljem mleku — — — — —	310
Tab. 37. — Sadržaj vitamina u kravljem mleku — — — — —	311
Tab. 38. — Sastav evaporisanog mleka izražen u procentima — — — — —	326
Tab. 39. — Sastav kondenzovanog zaslađenog mleka, izražen u procentima — — — — —	323
Tab. 40. — Sastav mleka u prahu izražen u procentima — — — — —	330
Tab. 41. — Sastav jednog domaćeg i jednog stranog proizvoda mešavine mleka u prahu i ugljenih hidrata — — — — —	332
Tab. 42. — Sastav bifidogenog mleka u prahu izražen u procentima — — — — —	333
Tab. 43. — Prosečan sastav mlaćenice, izražen u procentima — — — — —	335
Tab. 44. — Sastav mlaćenice u prahu izražen u procentima — — — — —	336
Tab. 45. — Sastav industrijskih proizvoda: Lactovit, Pelargon, Acigo i Alete, izrađenih na osnovu zakiseljenog mleka u prahu, izražen u procentima — — — — —	338
Tab. 46. — Sastav Laktacida, izražen u procentima — — — — —	339
Tab. 47. — Razlika u hemijskom sastavu ženinog i kravljeg mleka — — — — —	343
Tab. 48. — Razlika u sastavu lipida ženinog i kravljeg mleka — — — — —	345
Tab. 49. — Približan ukupan unos tečnosti u prvoj nedelji po rođenju — — — — —	363
Tab. 50. — Primer ishrane poluoobranim mlekom u prahu — — — — —	364
Tab. 51. — Primer ishrane neobranim mlekom u prahu — — — — —	365
Tab. 52. — Primer ishrane prirodnim kravljim mlekom — — — — —	366
Tab. 53. — Sastav prirodnog kravljeg mleka i kravljeg mleka u prahu — — — — —	391
Tab. 54. — Prosečan sastav i kalorijska vrednost meda — — — — —	394
Tab. 55. — Prosečan sastav raznog svežeg voća — — — — —	396
Tab. 56. — Približan sadržaj pojedinih sastojaka hrane u svežem povrću, koje je u upotrebi u ishrani odojčeta i malog deteta — — — — —	398
Tab. 57. — Prosečan sastav kokošijeg jajeta bez ljuske — — — — —	393
Tab. 58. — Hemijski sastav pojedinih vrsta mesa koje su najčešće u primeni u ishrani odojčeta i malog deteta — — — — —	400
Tab. 59. — Prosečan sastav pojedinih vrsta žita — — — — —	401
Tab. 60. — Sastav pšeničnog i pirinčanog brašna — — — — —	403
Tab. 61. — Prosečan sastav butera — — — — —	405
Tab. 62. — Sastav svežeg belog sira — — — — —	405
Tab. 63. — Sadržaj mineralnih soli u označenoj hrani — — — — —	406
Tab. 64. — Sadržaj raznih vitamina u pojedinim vrstama hrane — — — — —	407